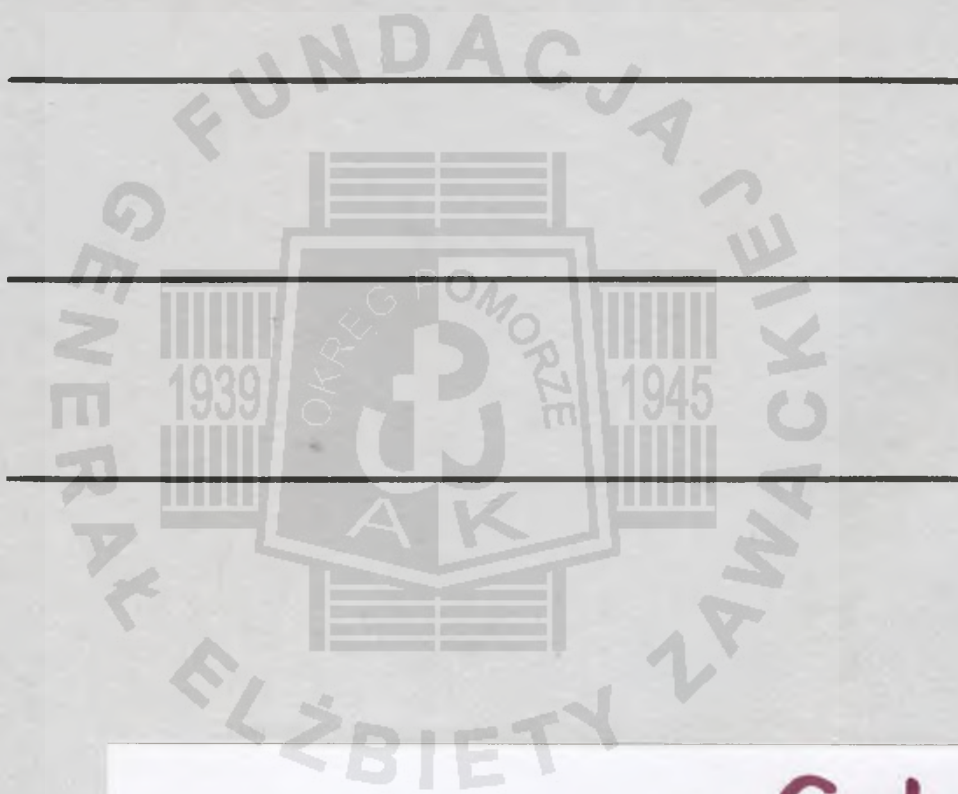

190068

TECZKA

Gaśiorowski A.

Gdynia
Sz. Sz. - 2672-1AK

Suwalski Alfons
ps. "Ali".

N: 954/1663 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI – *Szwalski Alfons*

T: M: 954/1663 Tom.

Gdynia, Sz. Sz. -AIX

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa *k. 2 s. 1-2*

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora —

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację

k. 1 s. 1

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”): —

III/1 – dot. rodziny relatora —

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939–1945) —

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – Inne... —

IV. Korespondencja

.....
.....
.....
.....

V. Wypisy ze źródeł (tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”) *k. 10*

VI. Fotografie *brak*

1/1. Relacja - Suwałski Alfons

1. A. Gosiomowski, relacja o działalności Alfonsa Suwałskiego, bez doty, mpis, onyq. k. 2 s. 1-2

SUWALSKI ALFONS ps."Ali" (1914-1983)**członek Szarych Szeregów i ZWZ-AK w Gdyni**

Ur. 18 VI 1914 r. w Grudziądzu, jako syn Walentyna i Ksawery Marchlewicz. Po ukończeniu szkoły powszechnej i Technikum Mechanicznego w Grudziądzu przeniósł się do Gdyni. W latach 1933-1937 pracował jako ślusarz okrętowy w stoczni gdyńskiej. W latach 1937-1939 był zatrudniony jako ślusarz w Urzędzie Morskim w Gdyni.

W latach 1936-1937 odbył służbę wojskową. W dniu 1 VII 1939 r. został powołany na ćwiczenia rezerwy do Kadry Floty, z przydziałem do artylerii przeciwlotniczej. Brał udział w walkach na Wybrzeżu (Obłuże i Kępa Oksywska). Dostał się do niewoli 17 września 1939 r. Początkowo umieszczony został jako jeńiec w Gdańsku na Biskupiej Górcie. Następnie niezgodnie z prawem międzynarodowym osadzony został jako więzień nr 5092 w obozie Stutthof, gdzie więziony był do 9 II 1940 r. Po zwolnieniu z obozu i powrocie do Gdyni przez Arbeitsamt skierowany był jako ślusarz do pracy w budowanej przez Niemców stoczni DWK-Werk Gotenhafen. Mieszkał w Gdyni-Chylonii.

We wrześniu 1941 r. wprowadzony został przez Tadeusza Dopierałę do Szarych Szeregów w Gdyni i przydzielony do kompanii chylońskiej dowodzonej przez Jana Kaszubę. Oprócz działalności w Szarych Szeregach utrzymywał bezpośredni kontakt konspiracyjny z oficerami z Inspektoratu Wybrzeże ZWZ-AK: kmdr.M.W. Abramowiczem i kmdr.A. Kniaziewem. Brał udział w prowadzeniu działalności wywiadowczej na terenie stoczni DWK i portu w Gdyni. Z racji pracy zawodowej przekazywał informacje o pracach remontowych dokonywanych na okrętach liniowych Kriegsmarine. Meldunki wywiadowcze przekazywał bezpośrednio kmdr.A.Kniaziewowi. M.in. dostarczył część głowicy silnika okrętu podwodnego oraz opis okrętu podwodnego eksperymentalnie pokrytego powłoką gumową.

Aresztowany był przez gestapo gdyńskie 12 X 1942 r. podczas akcji likwidacji komórek AK na Wybrzeżu. Przeszedł śledztwo w areszcie śledczym gestapo w Gdańsku, skąd 1 XII 1942 r. przewieziony został do KL Stutthof, gdzie jako więzień polityczny nr 17767 osadzony był do ewakuacji obozu w styczniu 1945 r. Brał udział w "Marszu Śmierci". Wolność odzyskał 12 marca 1945 r. w Wejherowie. Powrócił do Gdyni-Chylonii i podjął pracę w Urzędzie Morskim. Po kilku tygodniach przeniósł się do Lęborka i zgłosił do pracy w komendzie MO tworzonej przez byłych więźniów Stutthofu. W dniu 28 VIII 1946 r. zwolnił się z MO. Później do 1953 r. był kierownikiem cegielni w Leborku. W latach 1953-1957 pracował jako starszy inspektor technologii w Zakładach Ceramiki w Gdańsku-Oliwie. W 1957 r. otworzył własny zakład ślusarsko-usługowy w Gdyni-Chylonii, który prowadził do przejścia na emeryturę w 1982 r. Brał udział w pracach Klubu Byłych Więźniów Obozu Koncentracyjnego Stutthof. Był członkiem Stronnictwa Demokratycznego. Ciężko chory jako inwalida II grupy zmarł w Gdyni 6 V 1983 r. i został pochowany na cmentarzu w Gdyni-Cisowej.

Posiadał odznaczenia: Medal Zwycięstwa i Wolności (1956), Zasłużony Ziemi Gdańskiej (1968), Honorową Odznakę Rzemiosła Województwa Gdańskiego (1974).

Archiwum Klubu Byłych Więźniów Obozu Koncentracyjnego Stutthof;
akta osobowe A.Suwalskiego.

2 Suwałki

AMS, relacja A.Suwalskiego; Relacje, t.III, księga ewidencyjna więźniów, sygn.I-II-7,s.223;A.Gąsiorowski, Szare Szeregi w Gdyni, "Muzeum Stutthof.Zeszyty", nr 5,Gdańsk 1983,s.120,131,146.

Andrzej Gąsiorowski

II. Materiały uzupełniające relacje -
- Suwałski Alfons

1. Gąsiorowski A., biogram „Suwałski Alfons”, [w:] Stow. biograf. Pomor. Pomorskiej 1939-1945, Toruń 1997, z. 3, s. 162-164, kw. k. 1 s. 1

Suwalski Alfons ps. „Ali” (1914–1983), członek Sz Sz i ZWZ–AK w Gdyni.

Urodzony 18 VI 1914 r. w Grudziądzu; syn Walentyna i Ksawery z d. Marchlewicz. Po ukończeniu szkoły powszechnej i Technikum Mechanicznego w Grudziądzu przeniósł się do Gdyni.

W latach 1936–1937 odbył służbę wojskową. W latach 1937–1939 był zatrudniony jako ślusarz w Urzędzie Morskim w Gdyni. W dniu 1 VII 1939 r. został powołany na ćwiczenia rezerwy do Kadry Floty, z przydziałem do artylerii przeciwlotniczej. Brał udział w walkach na Wybrzeżu (Obłuże i Kępa Oksywska). Dostał się do niewoli 17 IX 1939 r. Początkowo umieszczony został jako jeńiec w Gdańsku na Biskupiej Górze. Następnie niezgodnie z prawem międzynarodowym osadzony został jako więzień nr 5092 w obozie Stutthof, gdzie więziony był do 9 II 1940 r. Po zwolnieniu z obozu i powrocie do Gdyni skierowany był przez Arbeitsamt jako ślusarz do pracy w budowanej przez Niemców stoczni DWK

(Deutsche Werke Kiel) — Werk Gotenhafen. Mieszkał w Gdyni–Chyloni. We wrześniu 1941 r. wprowadzony został przez Tadeusza Dopierałę do Szarych Szeregów w Gdyni i przydzielony do kompanii chylońskiej dowodzonej przez Jana Kaszubę. Oprócz działalności w Szarych Szeregach utrzymywał bezpośredni kontakt konspiracyjny z oficerami z Inspektoratu ZWZ–AK Wybrzeże, kmdr. M. W. Abramowiczem i kmdr. A. Kniaziewem. Brał udział w prowadzeniu działalności wywiadowczej na terenie stoczni DWK i portu w Gdyni. Przekazywał informacje o pracach remontowych dokonywanych na okrętach liniowych Kriegsmarine. Meldunki wywiadowcze przekazywał bezpośrednio kmdr. Kniaziewowi. Dostarczył m.in. część głowicy silnika okrętu podwodnego oraz opis okrętu podwodnego eksperymentalnie pokrytego powłoką gumową. Został aresztowany przez gestapo gdyńskie 12 X 1942 r. podczas likwidacji komórek AK na Wybrzeżu. Przeszedł śledztwo w areszcie śledczym gestapo w Gdańsku, skąd 1 XII 1942 r. przywieziony został do obozu Stutthof. Tam jako więzień polityczny nr 17767 osadzony był do ewakuacji obozu w styczniu 1945 r. Brał udział w „marszu śmierci”. Wolność odzyskał 12 III 1945 r. w Wejherowie. Powrócił do Gdyni–Chyloni i podjął pracę w Urzędzie Morskim. Po kilku tygodniach przeniósł się do Lęborka i zgłosił do pracy w komendzie MO, tworzonej przez byłych więźniów Stutthofu. W dniu 28 VIII 1946 r. zwolnił się z MO. Później do 1953 r. był kierownikiem cegielni w Lęborku. W latach 1953–1957 pracował jako starszy inspektor technologii w Zakładach Ceramiki w Gańsku–Oliwie. W 1957 r. otworzył własny zakład ślusarsko-usługowy w Gdyni–Chyloni, który prowadził do przejścia na emeryturę w 1982 r. Brał udział w pracach Klubu Byłych Więźniów Obozu Koncentracyjnego Stutthof. Był członkiem Stronnictwa Demokratycznego. Ciężko chory jako inwalida II grupy zmarł 6 V 1983 r. w Gdyni i został pochowany na cmentarzu w Gdyni–Cisowej.

Odnznaczony Medalem Zwycięstwa i Wolności (1956), Odznaką „Zasłużony Ziemi Gdańskiej” (1968), Honorową Odznaką Rzemiosła Województwa Gdańskiego (1974).

AMSt., rel.: Suwalski A.; Relacje, T. III: A Klubu Byłych Więźniów Obozu Koncentracyjnego Stutthof; akta osobowe Suwalskiego A.; księga ewidencyjna więźniów, sygn.

*Słoc. biograf. konsp. pomorskiej 1939-1945,
Toruń 1999, nr 3*

163

I-II-7, s. 223; Gąsiorowski A., Szare Szeregi w Gdyni, ZMSt., 1983, nr 5, s. 120, 131, 146.

Andrzej Gąsiorowski

Ti. Nr: 954/1663 Tom. Gdynia

Suwalcki Alfons
V. Party informacyjne

k. 10

Gdynie - HYBRZEZI

AKA

SUWAŁSKI ALFONS

ps. "ALI"

Współpracownik Belaka i jego Towarzystwa
(organizacja AK)

AK na Pomorze, s. 89

11/94

FUNDACJA
gdymia 2
stare hercy

Musiałski Alfons

Pracownik obsługi urządzeń mechanicznych. Pracował jako mechanik w Deutsche Werke - Kiel na wielu stanowiskach morskich i nadbrzeżnych. Był podległym T. Dopiewit. Wykształcenie tej i kapit. Anatolem Kmieciwiczem, komandorem Abramowiczem.

A. Jędrzejewski, stare hercy... Stettin. Zarys
Museum, nr 52 1984, s. 131.
MLIST-35

gdymia 3
Izraeli

Susalski Alfons „ps. „Ali“

Podlegoŝ organizacyjnje Todeuszow Dypiera-
le.

A. Gonorowski, Izraeli..., Kwartal. Ze-
szyty Kuzenka, nr 5 z 1984, s. 120.

MWet - 95

gdynie 4
Szwalski Alfons

Został aresztowany 26 XI 1942 r. przez gestapo.

A. Gajnowski, *Szwalski Alfons*... Kwartalnik. Zarys
Museum, nr 5 z 1984, s. 146.
MLST-95

Buwalcki Alfons
ps. "Ali"

Gdynia 5
Szere Szer.
Zr2 - Rk
"Alfa"
(Wypiad)

- przedwojenny podoficer marynarki wojennej wchodził w skład plutonu Tadeusza Dopieraty z kompanii chylonskiej (Batalion Morali Szer. Szerepcu)
- był zatrudniony w "Deutsche Werke - Ziel" w Gdyni jako słusarz w wydziale maszynowym i pracując na niemieckich okrętach podwodnych i nawodnych miał możliwość obserwacji
- meldunki były ad. sztabet poręthowo na rze Tadeusza Dopieraty, a później

verte

skontaktował się z mjr. Kniaszewiczem oraz
kierownikiem Abramowiczem; od nich
otrzymał instrukcje wyiadawcze;
- przekazał Kniaszewiczowi m. in. sporządzone przez
siebie opisy drutu podwodnego pokrytego
przez Niemców eksperymentalnie przetworzonym
gumowem, a także dostarczył elementy głowicy nowego
silnika drutu podwodnego.
Zob: Gajdonowski A., "Dziewięć Szeregów na
Pomorzu 1939-1945", t. XXI, Bibl. FRPARK
str. 116

zł. VI 199

Duwalcki Alfons

ps. "Ali"

- utrzymywali z nim kontakt
Franciszek Wypochi ostomek
"Alfy"

zob: karta osob. Franciszka Wypochi
90 nr A-997/1731

Wz. VI 199

Gdynia 6
Szere Szeregi
Zwz AK
"Alfa"

Bniwalski Alfons
ps. "Ali"

Gdynia 7
Szere Szerepi
ZiP Z FK
(wywiad)

- podlegał dowódcy plutonu
Bożystawowi Adamczakowi; (Batalion
Morski Szerech Szerepi)

Zob. Gajdonowski A. "Szere Szerepi na Pomorzu
1939-1945"; Bibl. FHPAK t. XXI str. 74

esk. VI. 199

Suwalski Alfons
ps. "Ali"

Gdynia 8
Szere Szer.
ZW2PK
"Alfe"

- aresztowany przez gestapo w
Gdyni 26.11.1942r.

zob: Gasiorowski A, "Szere Szerepi me
Pomorsku 1939-1945", Bibl. FAPAK
t. XXI str. 141

Wz. VI 199

a

Sz. Sz. - ZWZ - A. K. g
Gdynia

SUWALSKI Alfons
ps. "Ali"

Urodz. 18^{VI} 1914r w Grudziądzu

Całonek Sz Sz i ZWZ-AK w Gdyni

Hiszczki Stutthofu. Zmarł 6^V 1983r w Gdyni

Zob. Słownik Biogr. Komsp. Pomor. t. 3 str. 162

Fundacja Archiwum Pomorskie AK
Toruń 1997r

JBMa. 2003r

Suwałski Alfons

Gdynia 10

członek ZWZ, wzięcia doaku koncentracyjnego Stett-
hof, członek samobrony więźniów, zastąpił jej czynnie
działając na terenie obozowych warsztatów.

Łob. Spiszenie Łefiu Kopeć

s. X
-/82

ur. 1/11

Swalski Andrzej

Firma Handlowo-Uslugowa
„DIADA”
86-200 Chełmno-Grubno
Tel. (0-56) 686-28-48